

“M'agrada jugar-me-la”

Robert Saladrigas podria ser un home feliç. És un dels pocs escriptors catalans que manté una continuïtat solvent en la seva narrativa, exerceix la crítica literària al diari més important de Catalunya. Però és "terriblement ambiciós": vol deixar petja.

H a guanyat, amb *El sol de la tarda*, el Premi Sant Jordi de narrativa. "El premi més important". Però també és —així ho afirma— "el premi final". Dels guardons, no de la seva novel·lística. *Sóc Emma*, *Memorial de Claudi M. Broch*, *Clarís*, són un degoteig pausat i constant de prosa. Sòlida, segons la crítica. Però Robert Saladrigas, el director del suplement literari de *La Vanguardia*, el crític més llegit del país —"l'etern insatisfet"— viu del periodisme literari per no dependre, precisament, del món literari:

—Si volgués fer obres per guanyar-hi molts diners, hauria fet d'*El sol de la tarda* una obra absolutament pornogràfica, i avall. Però la veritat és que no penso mai en el lector, jo penso en el que vull fer. L'erotisme hi és en funció d'un drama bastant més profund, el drama de l'envelliment, de la decadència, de l'home que no li queda res, que s'ha buidat del tot. Em diràs que és una novel·la premonitòria, doncs potser sí. Quan arribes als cinquanta et comences a preocupar no tant dels divuit com dels seixanta-cinc, però és un personatge del tot inventat, extern a mi.

—¿Escriure ho viu com un patiment interior o com un exercici calculat de disciplina?

—Jo escric quan tinc alguna cosa a dir, per tant no tinc cap pla, cap mètode. I penso que cada obra que faig pot ser l'última. Sóc incapaç d'escriure si no és per imperatius personals interns. Per exemple, ara no tinc res. Estic ab-

Robert Saladrigas.

solutament buit.

—¿Però l'ofici no s'ha de superposar a la teòrica inspiració?

—Jo aplico l'ofici quan tinc la idea però quan començo a escriure no tinc la idea clara i desenvolupada. La història no va més enllà fins que no m'hi poso de veritat. I per això tinc parades brutals, de no saber seguir una novel·la i reemprendre-la al cap d'un quant temps. Llavors és imprevisible saber què pot passar. Sóc bastant tossut, em poso contra les cordes i poso contra les cordes la novel·la.

—¿I la guanya?

—Fins ara l'he guanyat. També em temo que algún dia hauré d'assumir l'humilitat de perdre. Però abans de renunciar-hi, m'hauré de demostrar a mi mateix que no puc.

—¿L'anguniesa que el considerin un escriptor seriós?

—És una paraula emprenyadora però suposo que si se'm diu seriós és per una qüestió de caràcter. Per una certa actitud: a mi no m'agrada participar als saraus literaris, m'agrada fer una vida molt privada. Jo he defensat sempre la seriositat de la literatura com és seriós el cinema o la pintura. S'ha d'intentar ser el màxim d'ambiciós, i per tant cal ser exigent i rigorós. Però, ho he dit moltes vegades, a mi la literatura no em diverteix. Frueixes escrivint, és una barreja de plaer i de dolor. Sense exagerar, però quan et trobes amb una pàgina en blanc i no et surt, no t'ho passes bé. I el que digui que s'ho passa bé, jo l'admiro. A mi em diverteixen

altres coses, anar al cinema, parlar amb amics que no tenen res a veure amb la literatura... viatjar.

—*¿Una mena de massoquisme, escriure?*

—Exactament. Un escriu perquè no sap fer altra cosa.

—*¿I d'on li surt l'obsessió pel viatge?*

—Perquè m'agrada contrastar el que jo conec amb el que no conec, comprovar que el món és multiforme, veure detalls. Trencar amb la monotonia. Sóc bastant propens a una certa monotonia. Una certa propensió a un tarannà britànic. El viatge és com el meu Dr. Jekyll i Mr. Hide. Per una banda, la solidesa de la norma. Per l'altre, un jo que m'obliga a trencar.

—*¿I cada cert temps ha de trencar?*

—M'agrada jugar-me-la sempre amb mi mateix. Quan alguna cosa em trenca la closca, m'hi llenço.

—*¿Però es pot viatjar sense sortir del cercle turístic?*

—Ara ja no. Però als vint anys vaig aconseguir anar-me'n a París tres mesos amb un cosí meu. I va ser una autèntica aventura. Als anys setanta me'n vaig anar a fer un viatge per l'Àfrica amb jeps i vam visitar Algèria, Níger i el Txad, seguint la ruta de la fam.

—*Però ara fins l'aventura està organitzada.*

—Sí, i jo no hi passo, pel safari organitzat. T'estan creant artificialment el risc de l'aventura.

—*¿El viatge polititzat, estil Vietnam, no va practicar-lo?*

—A mi això m'ha semblat sempre d'un esnobisme suprem. Prefereixo perdre'm en una ciutat.

—*Però ja sap que ha provocat en molts ex-adolescents el cuc dels viatges. Em refereixo a les aventures de Ferran Pinyol.*

—Fixa't que en la literatura catalana no hi ha viatges. Probablement, l'únic gran lli-

"Un escriu perquè no sap fer altra cosa".

bre de viatges que hi ha és el Ferran Pinyol. La literatura de viatges, que és un clàssic per excel·lència, no té representants a Catalunya. Jo em vaig formar amb Juli Verne, que em va crear les ànsies de tot. En el fons el Ferran Pinyol el que feia era abocar el somni que havia tingut de nano de fer la volta al món. ¡Hauria estat inimaginable!

—*¿Ara que tenim el Litoral de Raimon, canviarà alguna cosa al món dels llibres?*

—Jo crec que no. Vaig fer llibres a televisió a partir del setanta-vuit i fins al vuitantatres. Primer de tot Signes i després Veus i formes. I teníem l'avantatge que avui ja no té Raimon, només hi havia Televisió Espanyola que fes programes en català i tenies tota l'audiència. Un programa de llibres no ha de ser avorrit, s'ha de saber buscar una fórmula...

—*¿Què vol dir, que el de Raimon ho és?*

—No. Ho són per regla general. No saps ben bé a quin públic t'adreces. ¿Al públic ja preparat a qui pots picar l'u-

llet o al públic que dius que has de captar? Aquesta ambigüitat del destinatari fa que no sàpigues mai com has d'obrar. Són, a més, programes amb poca dotació econòmica. No tota la culpa és dels que fan els programes. Com que hi destinen les escorrialles dels pressupostos, t'has de mantenir amb dues càmeres i quatre parets, i així no es poden fer miracles. Hi ha una manca de voluntat política per part dels dirigents de les cadenes.

—*Mulli's una mica sobre el Sant Jordi. Almenys fins ara, sembla que patia una greu crisi d'identitat.*

—En canvi, és curiós. Malgrat tot el que ha passat continua sent el premi més carismàtic d'aquest país. I l'ha de recuperar, per convertir-se en aquell premi que és un orgull tenir-lo

—*¿Però els premis no han esdevingut una forma de pre-contracte editorial?*

—Bé, però quan es truca a un autor per dir-li: "has de presentar-t'hi", és que hi ha una crisi de valors. En deter-

minats premis s'ha de ser molt exigent, no ha d'importar massa deixar-los deserts. Si durant tres o quatre anys es deixa desert, no hi ha dubte que n'augmentes la categoria. Però no es pot concedir mai un premi, no a la més bona, sinó a la menys dolenta. Perquè no només rebaixes la categoria del premi sinó que enganyes el lector. No tenim cap gran literatura, ni la nord-americana, que doni en un any set bones novel·les. És anti-natural. El que sí que és normal és que en un any es facin set novel·les dolentes. Llavors tot això crea una desconfiança que fa que les llibreries estiguin plenes de traduccions. La gent que només escriu per presentar-se als premis, millor que no escrigui... L'únic estímul és la pròpia escriptura.

—*¿L'envegen gaire per ser el crític literari més poderós del país, després de Molas?*

—L'altre dia em deia un amic que un escriptor volia una crítica meua encara que fos negativa. Cosa que no em fa gens de gràcia. Però és que un advocat de Madrid, un altre amic, em va comentar després d'haver guanyat el premi: "ara tindràs encara més enemics". És inevitable, no fas mai res bé per a tothom. Desgraciadament, ho has d'assumir. Però a vegades em consta que tinc com a enemics gent que no conec. I això ja em sembla el sùmmum.

Descobrir entre les 64 telefonades de felicitació que l'escriptor va comptabilitzar —escuradents rere escuradents— el dilluns després del Premi Sant Jordi, les dels seus enemics públics i privats. I nouvinguts. Això sí que deu ser el sùmmum. Però no n'hi ha prou.

—*¿Queden objectius per assolir?*

—Sóc un home terriblement ambiciós. No em conformo mai amb el que tinc. En el terreny literari, és clar.

Clar del tot.

Oriol Malló